

HÍREK, ISMERTETÉSEK

Hírek

1986. II. 18-án 80 éves korában Budapesten váratlanul elhunyt Dr. Bogsch László, társulatunk tiszteleti tagja, az Eötvös L. Tudományegyetem Öslénytani Tanszékének nyugalmazott professzora, a földtudományok kandidátusa, a Munka Érdemrend ezüst és arany fokozatának tulajdonosa, az Eötvös L. Tudományegyetem Arany Emlékérme és az MTESZ Díj tulajdonosa, az Oktatásügy Kiváló Dolgozója, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat tiszteletbeli elnöke, az Österreichische Geologische Gesellschaft levelező tagja.

A halálhírt az Eötvös Loránd Tudományegyetem, annak Természettudományi Kara, az Öslénytani Tanszék, a Magyarhoni Földtani Társulat, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat és a gyászoló család adta tudtul. Bogsch László halálával kiváló oktatót, fáradhatatlan tudóst és melegszívű humanistát veszítettünk el, akit családja és a magyar geológus, valamint bányamérnök társadalom mellett az osztrák és a német geológusok is gyászolnak.

Hamvasztás utáni búcsúztatása III. 27-én volt a Farkasréti temetőben. Tanítványainak, kollégáinak, tisztelőinek népes serege kísérte el utolsó útján. A geológusok nevében KECSKEMÉTI Tibor mondott búcsúbeszédet.

DR. OSZLACZKY Szilárd Kossuth-díjas geofizikus, a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézet nyugalmazott tudományos osztályvezetője, a Magyar Geofizikusok Egyesületének alapító és tiszteletbeli tagja 84 éves korában elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1986. VI. 13-án volt a Farkasréti temetőben.

A BKL Bányászat című folyóirat nívódíjának I. kategóriájában 1984-ben nívódíjat kapott DR. GERBER Pál okl. geológus, osztályvezető (Tatabányai Szénbányák, Tatabánya) „A nagygyeházi szénmedence

ecően korú barnaszenei vanádium tartalmának geostatistikai vizsgálata” c. tanulmányáért.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 41. évfordulója alkalmából, eredményes munkásságuk elismeréseként

DR. CSEH NÉMETH Józsefnek, az Országos Érc- és Ásványbányák osztályvezetőjének,

DR. JAKUCS Lászlónak, a szegedi József Attila Tudományegyetem tanszékvezető tanárának,

DR. RÓNAI Andrásnak, a földtudomány doktorának, a Magyar Állami Földtani Intézet tudományos osztályvezetőjének a *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetés adományozta.

(Magyar Közlöny 1986/14)

A Magyar Tudományos Akadémia elnöksége 146. közgyűlése alkalmával, 1986. V. 8-án *akadémiai díjban* részesítette HÁMOR Gézát, a föld- és ásványtani tudomány kandidátusát, a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatóját, Társulatunk elnökét.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a *Munka Érdemrend arany fokozatával* tüntette ki DR. SZÉKYNÉ DR. FUX Vilma-t, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem tanárát, a földtudomány doktorát, tudományos munkássága, pedagógiai nevelő tevékenysége elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából.

(Magyar Közlöny 1986)

Az építők napja alkalmából, 1986. VI. 6-án SOMOGYI László építésügyi és városfejlesztési miniszter átadta DR. LACZKOVICS József geofizikusnak, a Földmérő és Talajvizsgáló Vállalat osztályvezetőjének az Elnöki Tanács által adományozott *Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetését.

VARGA Péter: A föld statikus rugalmas deformációi c. *doktori értekezésének nyilvános vitája* 1986. IV. 14-én du. 14 órakor volt az Akadémia nagytermében.

KASZAB Imre: Építésföldtani összefüggések Szeged és környéke felszínközeli üledékeiben című *kandidátusi értekezésének nyilvános vitája* 1986. VI. 3-án de. 10 órakor volt a Magyar Állami Földtani Intézet dísztermében.

DÖMSÖDI János: A mennyiségi és minőségi változások szerepe a magyarországi tőzeglápok hasznosításában című *kandidátusi értekezésének nyilvános vitája* 1986. VI. 25-én du. 14 órakor volt az MTA Földrajztudományi Kutató Intézetének tanácstermében.

1986. május 12-én, hétfőn ünnepélyesen elhelyezték az Eötvös Loránd Tudományegyetem légymányosi oktatási tömbjének alapkövét. A beruházás alapító okiratát tartalmazó fémtokot FALUVÉGI Lajos miniszterelnök: helyettes helyezte el, majd KÖPECZI Béla művelődési miniszter mondott beszédet.

A Petőfi-híd és a déli összekötő vasúti híd, valamint a Bogdánfy utcai sporttelep által határolt területen épül fel az egyetem Természettudományi Karának épülettömbje. Csakhamar megkezdik a vegyészeti épületek építését, miután két év alatt elkészült a terület előkészítéssel és a három épület alapozása. Az új kémiai intézetet követi majd Légymányoson a TTK fizikai és földtani intézetének, majd a matematika és általános szakterületi, illetve központi épületeinek felépítése. A Múzeum körüli épületeket a tervek szerint a bölcsészkar kapja majd meg, felújított állapotban.

A Magyar Hidrológiai Társaság tagsága, a Fővárosi Tanács támogatásával, elkészítette volt elnökének, a hazai ásvány- és gyógyvizek Európa-hírű tudósának, DR. PAPP Ferencnek a mellszobrát. A bronz szobor MÉSZÁROS Mihály szobrászművész munkája.

1986. V. 19-én 19 órakor szoboravató ünnepség volt a Gellért strandfürdőben, ahol a hullámedence fölött, terasz oldalá-

ban áll a szobor. HORVÁTH József, a Fővárosi Fürdőigazgatóság ny. főmérnöke, a társaság Balneoteknikai Szakosztályának elnöke mondott bevezető szavakat és méltatta PAPP Ferenc munkásságát, különös tekintettel az ásvány- és gyógyvizekre. Ezt követően GÁDOROS Miklós, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat főtítkára mondott méltatást PAPP Ferenc ezirányú munkásságáról, majd KLEB Béla tanszékvezető docens leleplezte a szobrot. Társulatunk nevében HAMOR Géza elnök és BÉRCZI István főtítkár koszorúzott. Az MKBT, a Magyar Hidrológiai Társaság és a Fővárosi Fürdőigazgatóság koszorúit helyezték még el ünnepélyesen a szobornál.

1986. V. 23-án, pénteken, 14 órakor ünnepélyesen nyitották meg a Magyar Nemzeti Múzeum épületében az „Ásványriktaságok és drágakövek a Szovjetunióból” c. kiállítást. A Szovjetunió Tudományos Akadémiája A. E. FERZMAN Ásványtani Múzeuma első ízben rendez vendégkiállítást külföldön. A Természettudományi Múzeum két termében szépen és szakszerűen bemutatott, válogatott szép ásványok és kőtárgyak szeptemberig gyönyörködtették az érdeklődő múzeum-látogatókat.

A megnyitó ünnepélyesen zajlott le. MATSKÁSI István, a Természettudományi Múzeum főigazgatójának üdvözlő szavai után A. JANSIN akadémikus, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának alelnöke, majd NEMECZ Ernő, a Magyar Tudományos Akadémia Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának elnöke mondtak megnyitó beszédet.

A Magyar Hidrológiai Társaság és az Országos Vízügyi Hivatal által alapított VITÁLIS Sándor szakirodalmi névódját — a szokásnak megfelelően — két szakkikk szerzőjének ítélték oda 1986-ban is. Az egyiket DR. KARÁCSONYI Sándor: „Az alföldi talajvizek metángázosságának prognózisa” címmel a Hidrológiai Közöny 1983. évi 9. és 10. számú füzetében megjelent szakkikkéért kapta. A cikk a hazai szakirodalomban elsőként, egyégesen és teljességre törekvően foglalkozik a gáz keletkezésével és a gázosság területi eloszlásának jellemzésével.

Könyvismertetés

PAPP, A. — JÁMBOR Á. — STEININGER, F. F.: *M₆ PANNONIEN (A Chronostratigraphie und Neostatotypen, Miozän der Zentralen Paratethys című sorozat VII. kötete)*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1985. Dr. PAPP Adolf (Bécs) főszerkesztő és 33 munkatársának 636 oldalas munkája.

Ezt a nagy tanulmány-sorozatot a Nemzetközi Geológiai Korrelációs Programnak a Mediterrán Rétegtani Bizottság, Paratethys Rétegtani Munkacsoportja készítette el. Az *M₆ Pannonien* c. kötet immár a VII. ebben a sorozatban. Az eddig megjelent kötetek a következők: I. Kárpátien, II. Eggenburgien, III. Ottngangien, IV. Sarmatien, V. Egerien, VI. Badenien. A terv szerint a VIII. kötet, Pontien (felsőpannon) Belgrádban fog megjelenni. A most megjelent VII. kötet a Centrális Paratethys Pannon emeletét ismerteti, magyar, osztrák, csehszlovák, jugoszláv és román szakemberek közreműködésével, és öt részre oszlik: (1) Pannon, mint geokronológiai, kronostratigráfiai egység, 31 oldal, (2) A Centrális Paratethys pannóniai rétegsorai, 91 oldal, (3) Közép-dunai Medence pannon rétegsora, 25 oldal, (4) a pannon sztratotipusai, 75 oldal és (5) a pannon őslénytani jellemzői, 353 oldal.

Az első rész főleg PAPP A. munkája, melyben meghatározza a pannon emelet új fogalmát: „Einer chronostratigraphischen Stufe, deren Liegendes das Sarmatien und deren Hangendes das Pontien bildet.”* A később részletezett kifejlődések, sztratotipusok, rétegtanilag fontos őslények alapján és a radiometrikus, paleomágneses koradatokkal, MARTINI (1971) félenannoplankton zónákkal, BLOW (1969) plankton zónákkal, a gerinces faunával és a PAPP A. (1951)-féle A—H zónákkal megkísérlti azonosítani a mediterrán-térsg, a centrális-és a keleti Paratethys rétegtani beosztását. Ez a régi törekvés, az említett módszerek fejlettebbé válásával úgy látszik, most sikerrel jár.

A közelmúlt kutatásai szerint a pannon emeletet a felsőmiocénbe sorolják és a mediterrán térség tortonjának alsó részével párhuzamosítják. Radiometrikus kora 11,5—8,4 mill. év, ami a mi alsópannonunknak felel meg. Kora a Keleti-Paratethys Malvensien emeletével azonos. Sajnos, a száz éve bevált fogalmak megváltoztatására törekszenek és a medenceszegélyi, ősmaradványokban dús, de hiányos rétegsorokra való támaszkodás, a Pannon-me-

dence belsejének elnagyolt figyelembevételével csökkenti a kötet sikerét. Az 1975. évi pozsonyi 6. mediterrán neogén kongresszus határozata, hogy a magyar- és Bécsi-medencében már száz éve bevett elnevezést csak az alsópannonra kell használni. A felsőpannonra a Centrális Paratethys medencében is a Keleti-Paratethysnek a Pontusi emeletnévét írják elő (STEVANOVIĆ 1951). Ez aztán sok zűrzavart okoz, mert nem mindig világos, hogy mikor milyen értelemben használják a megváltoztatott elnevezéseket. Sokszor jelzik ugyan, hogy szűkebb vagy tágabb értelemben használják a Pannon nevet, vagy idézőjelbe teszik, máskor külön jelzik, hogy a pontusi alatt a Keleti- vagy a Centrális Paratethys felsőpannonját kell-e érteni. A pontusi emeletnévnek a Centrális Paratethys területén való használata azért sem szerencsés, mert a fejlődéstörténetük, közzetani kifejlődésük, faunájuk nem azonos a Keleti-Paratethysével, akkor sem, ha vannak őslénytani hasonlóságok is (DANK-JÁMBOR 1983). A zűrzavar talán a romániai kollégáknál a legnagyobb (Pl. MARINESCU, PANĀ), akik az Alföld K-i medenceszegélyére is alkalmazzák az újkeletű Malvensien elnevezést, holott az a Keleti-Paratethysre vonatkozik (MOTAS—MARINESCU 1971).

PAPP A. szerint a „pontusi” használatát a felsőpannonra nem lehet kényszeríteni, csak „az értelemlen lehet hivatkozni”. Hát éppen azt tesszük, amikor megmaradunk a felsőpannon elnevezésnél és nem keverünk be Keleti-Paratethys neveket: aminek a használata gyenge érvek alapján.

A második rész mely a Centrális-Paratethys szélének rétegsorait ismerteti, aránytalanul részletezi a Bécsi-medencét, annak egy-egy öblével (mint a Hansággal, Seewinkel) külön dolgozat foglalkozik, egyedi fűrésokkal, viszont a pannóniai medence belsejéről nagyon szűkszavú: a Kisalföld, Nagyalföld több mint 6000 fűrésének eredményeiről nem sok szó van.

A könyv érdeme, hogy amit a szövegben említ, jóformán mindent ábrázol térképen, rajzon, fényképen. Jó áttekinthető táblázatokat tartalmaz. Ismerteti a szlovákiai pannon öblöket, de a kassai, a latorca-síksági ismertetésnél nem ottani, hanem magyarországi (Alsódobza) fűrésokra hivatkozik. A PAPP A.-féle Bécsi-medencebeli A—E zónákat próbálja kimutatni, ami kissé erőszakoltnak látszik.

A déli szegélyvidéken a pannon emeletet szlovénien és szerbilen alneveletekre osztják, amit az 1978. évi szófiai kongresszus

* Kronostratigráfiai emelet, melynek fekéje a szarmata, fedője a pontusi.

elfogadott. De ezek elhatárolása nehézségekkel jár (p. 82). Kérdés, hogy a Pannon-medence belsejében ezeknek mi felel meg, mert ezt az alemelet-beosztást már Horváthországon sem használják (SOKAČ, pp. 89–95). Az Alföld K-i szegélyét F. L. MARINESCU ismerteti, melyben „nyugati síkságot” vagy „pannon síkságot” emleget, használja az alsó- és felsőpannon elnevezést is, meg a Malvensien emeletnevet is. Általában felváltva használja a Keleti-Paratethys medencében alkalmazott Malvensien, Bessarabien, Chersonien és a Centrális Paratethys Pannonien, Slavonien neveit, de kis figyelemmel meg lehet érteni. A Pannon- és Keleti-Paratethys medence közt összekötötést tételez fel, de nem helyez súlyt bizonyításra.

A harmadik rész foglalkozik hazánk területével, amit PAPP A. Közép-Duna-medencének nevez, viszonylag röviden, 25 oldalon. PAPP A. a bevezetőjében utal másol megjelent magyar dolgozatokra, említi, hogy Magyarországon a felső congériás rétegeknek a déloroszországi pontusival való azonosságát nem ismerjük el.

DANK V. és JÁMBOR Á. fejezetében eredeti munkájukat erősen lerövidítve találjuk, melyben összefoglalják a kutatások új eredményeit, a pannóniai új ősföldrajzi egységeket, a medenceüledékes központjait, a medenceüledék szerkezetére, a hajdani víz-áramlásokra, a medencebéli vulkáni tevékenységre vonatkozó új adatokat, a lito-, bio-, kronosztratigráfiai módszerek alkalmazásának lehetőségét egyenként jellemzik néhány szóval. Végül a beltengernek kisebb tavakká szétesését, feltöltődését írják le röviden és világosan.

KORPÁSNÉ HÓDI M. a medenceszegély puhatestű faunáját tárgyalja, nyolc puhatestű-társulást állapít meg és ezeket ismerteti, megadva földrajzi elterjedésüket, a gyakori és ritkább fajokat, a beágyazó kőzetet, életkörülményeket-környezetet és kapcsolataikat.

KORECZ A. a Zsámbéki-medence *ostracodáit* ismerteti és a pannon beltenger só-tartalom-változásaira következtet, mely a szarmata 15–20 %-tól a pannon folyamán fölfelé kiédesedik s ez nyomon követhető.

BALOGH Kadosa és JÁMBOR Á. a szarmata utáni képződmények *radiometrikus korára* összegyűjtötték a 14–1,4 millió évek közti adatokat az ország területéről és a pannon képződményeinket beillesztik a korszerű kronosztratigráfiai beosztásba.

A negyedik rész a sztratotípusokkal foglalkozik. Az itt tárgyalt hét terület közül csak a lajoskomáromi fúrás esik hazánk területére, a többi medenceszegélyi viszonyokat ismertet. Nagyon részletes életké-

pet nyújt a Bécsi-medencében *Vösendorf* vidékéről, mely kövületekben nagyon gazdag medenceszegélyi kifejlődése az alsópannon felső részének.

Nagyon jó ismertetést találunk a *Lajoskomárom-1* fúrásról, mely a jó megfigyelés, részletes és korszerű feldolgozás mintaképe lehet. Leírják az átfúrt közetrétegtani formációkat, faunát, fejlődéstörténetet.

A medenceszegély kifejlődések közül a *Kreka-szénmedence* (Bosznia) alsópannon rétegeit P. STEVANOVIC azonosítja a Bécsi-medencei PAPP A. féle zónákkal, ugyancsak ő a *beocsini cementmárga* előfordulását és faunáját ismerteti, ami megfelel a mi Tótkomlósi-, ill. Belezina Mész márga Formációnknak. Aztán *Karagača előfordulás* alsópannon alsó részének őslénygazdag, de csak pár 10 m vastag medenceszegélyi kifejlődését ismerhetjük meg. PAPP A. ismerteti a bán-sági *Szócsány* (Soceni) alsópannon képződményeit és gazdag medenceszegélyi kifejlődését ismerhetjük meg. PAPP A. ismerteti a bán-sági *Szócsány* (Soceni) alsópannon képződményeit és gazdag faunáját (113 faj), JEKELIUS (1944) munkája alapján, ami „alapot adott PAPP A.-nak arra, hogy a Bécsi-medence pannon taglását (A–H zóna) a Közép-Duna-medence szélére is kiterjessze.”

Az Alföld üledékeinek, faunájának stb. ismertetésére nem kerül sor a könyvben. Pedig ha talán hiányzik is a végté magfúrással mélyült, részletesen feldolgozott fúrás, vannak olyan területek az Alföldön, ahol százával mélyültek fúrások, ezek hézag magfúrásából is összerakható szinte teljes szelvény és bizonyos, hogy a pannonnak szinte minden rétegét követni, azonosítani lehet nagyobb területen. Feldolgozták az őslényanyagát is, az üledékképződésre sok részletmegfigyelés, pontos rétegtanok, rétegfelületi jegyek, a delta-üledékképződés, a homoktestek vizsgálata, mágneses sztratigráfia, szeizmikus sztratigráfia, karotázs-diagramok részletekbe menő tanulmányai állnak rendelkezésre. Mindebből a könyv alig használ föl valamit a medencebéli pannon ismertetésére, szemben a sok medenceperemi leírással. Itt még gazdagabb lehetett volna tenni a könyvet.

Az ötödik rész: az alsópannon őslényntani vizsgálata, ez tűnik a könyv egyik legjobb részének, ahol hazai kutatók új eredményei is teret nyernek. Az alsópannon alján előforduló gyér *foraminifera* faunát ismerteti KORECZNÉ LAKI Ilona és társainak érdekes összefoglalása. A *puhatestű* faunát PAPP A. foglalta össze, édesvízi folyami, endemikus, szintjelző csoportokat különítve el. Előnye, hogy sok ábrát közöl, jóformán mindent ábrázol is, amit szövegben leír. Hátránya, hogy főként csak a Bécsi-medence faunáját ismerteti. A *szarazföldi csigákat* I. P. LUGER írta le a Bécsi-medence és Rudabánya faunája és a régebbi irodalom

alapján. Az ismertetés és ábrázolás alapos, körültekintő munka. Az alsópannon *osztrakódákat* R. JIKŰCEK írta fel; megkísérli azonosítani gerinces övekkel és a tengeri plankton faunával. A Centrális Paratethysben két osztracoda faunatípust különített el, a bécsi-sekélyvízi és a magyar-medence mélyebb és valamivel sósabb vízi kifejlődést. Az alsópannon alsó részébe 90, a felső részébe 16 osztrakoda fajt sorol, ezeket leírja és 8 táblán ábrázolja. Az alsópannon *halfaunájában* R. BRZOBHATÝ és I. PANĀ, 33 fajt ismertetnek, fogak, otolithusok alapján. A báteni és szarmata tengeri fajok a pannonban eltűntek és édesvízi endemikus fajok léptek fel, amelyek maradványait 4 táblán ábrázolják.

A pannon *embősfaunát* G. RABEDER ismerteti, Magyarországot és Ausztriát jelöli gazdag lelőhelynek, kiemeli a rudabányai kismélos faunát, mely KRETTZÓI M. és munkatársai szerint több mint 70 fajt számlál. Ismerteti a fontosabb lelőhelyeket, a hazaiakat KRETTZÓI M. munkái alapján. Megállapította, hogy az alsópannon szárazföldi éghajlatára a mérsékelt időjárás volt jellemző, fagy nélküli telekkel, de vannak nagyobb csapadék-szükségletű és fűvespusztai szárazságtűrő fajok is. A Hipparion-bevadányos az alsópannon folyamán és a rudabányai kismélos fauna jobb rétegtani tagolást tesz lehetővé.

Jó áttekintést kapunk a *silicoplacentinák* előfordulásáról és rétegtani jelentőségéről KÖVÁRY J. és társai fejezetéből, térképpel, jó ábrákkal. KÖVÁRY négy fajból kettőt (*S. majzoni* és *irregularis*) mindenképpen indokoltan tartanak megtartani.

Mészvázú nannoplankton az alsópannonból BÓNA J. és GÁL M. ismerteti, avval a legújabb kutatási eredménnyel, hogy ezek már a 0,5–1,7‰ sótartalmú vízben is éltek, néhol olyan tömegben, hogy a kőolajképződés forrásanyaga is lehetett. Előfordulásukat a *Congeria banatica* és *C. czjzeki* fauával figyelték meg. Alsópannonunkra jellemző új fajokat írnak le és 13 táblán ábrázolják ezeket.

A pannon agyagos üledékeink *organikus mikropalankton* kutatásának legújabb eredményeit SÜTÖNÉ SZENTAI M. ismerteti. Hat biozónát különített el és JÁMBOR Áronnal megállapította, hogy a *Spiniferites bentori* és *S. validus* alkalmas kronosztratigráfiai szintjelzésre. A fajokat 4 táblán ábrázolja.

A pannóniai *diatomeákkal* HAJÓS M. fog-

lalkozik, aki a Közép-Duna-medence széleinek diatomeáit dolgozta fel (térkép), a medence belsejében eddig nem találtak. A fajok közt legtöbb plankton, epifita és kevesebb a bentosz életmódú. A víz hőfokára, sótartalmára, mélységére stb. következtet, a tengeri fajok hiányoznak. A szarmata-alsópannon és az alsó-felsőpannon határa a diatomea fajokban jelentkezik. Végül 13 táblán bemutatja a maradványokat és több táblázat teszi áttekinthetővé a megállapításokat. A pannon flóra *palinológiai* értékelésével NAGY Eszter és PLANDER É. munkája foglalkozik. Bizonyos növényföldrajzi megállapításokra jutottak: a hegyiségek környékén a tülevélűek, a síkvidékeken mocsaras lomboserdők elterjedtek, a növényvilág fajgazdag, meleg mérsékelt éghajlat uralkodott szubtrópusi elemekkel, néhol az uralkodó széljárásra is következtetni lehet. A könnyen érthető, világos szöveget több táblázat és öt tábla egészíti ki. A Bécsi- és Kárpát-medence *flóráját* KNOBLOCH, E. ismerteti. Csak a faunával igazolható rétegtani helyzetű növényi maradványokat említi, főleg a Bécsi-medence hajdani beltengerének partvidékéről. Mocsári, nyílt tölélszíni, parti, nedves síksági, erdei növényvilág jelentkezik a pannon tájakon, de hazánkat alig említi, csak ANDREÁNSZKY régebbi munkáira hivatkozik néhol.

Ö s z e f o g l a l v a: az őslénytani rész nagyon figyelemreméltó. Több egészen új kutatási eredményt tartalmaz, rövidsége törekvő, világos szöveggel, jó ábrákkal. Az őslénytani részben helyet juttattak több magyar szerzőnek, ez tartalmazza a legtöbb új ismeret hazánk földjéről.

Az egész könyv jó papíron kiváló nyomdai termék, bár hibák is előfordulnak, pl. tördelési hibák (p. 344). Nagyon zavaró az, hogy a legtöbb táblázatot érthetetlen módon megfordítva, fejjel lefelé helyezték el. Kár, hogy nincs név- és tárgymutató, így nehéz valamit megtalálni.

Az egész munka nagyon figyelemreméltó. A pannóniai üledékek helyzetére, a mediterrán vidék és a Paratethys többi részéhez való viszonyára jó és korszerű ismereteket ad, de a sok szerző még nem egészen egyöntetű nézeteit és bizonyos mértékig a térség eltolódott erőviszonyait is tükrözi.

DR. KÖRÖSSY László